

ZÜMRÜTTEN AKİSLER

A. M. Celal Şengör

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Nihat Ergün Bey, Darwinizmi bir inanç haline getirmemeliyiz demiş. Bu sözleri doğrudur. Arkasından, bilimsel olan her şey şüpheyeye açıktır demiş. Bu da doğrudur. İnanç, demiş, şüpheyeye açık değildir, zira Tanrının varlığını doğrulayamazsın da yanlışlayamazsın da. Temelde bu da doğrudur.

Nihat Bey'in Önemli Sözleri

Yani, Sayın Bakanın tüm dediklerinin altına imzama atarım. Dolayısıyla sözleri, partisinin hükümetlerinin on küsur yıldır uyguladıkları milli eğitim politikasının da yanlış olduğunu kaçınılmaz olarak içeriyor. Tabii bir AKP'li bakanın bu gerçeği görmüş olması ve partisinin kurduğu hükümetlerin milli eğitim politikalarının temelini mantıksız olduğunu alenen dile getirmesi çok önemli bir şeydir.

Şimdi konuyu okuyucularım için daha anlaşılır bir hale getirmek amacıyla biraz daha açayım: Darwin'in evrimin türlerarası rekabetten doğan doğal eleme yoluyla olduğu varsayımı tabii tartışmaya açıktır ve bilhassa jeolog Prens Pyotr Alekseyeviç Kropotkin (1842-1921) tarafından 1903 yılında eleştirilerek, Darwin'in büyük ölçüde tropik alanlardaki yaşam mücadelesini göz önüne aldığını, halbuki Sibiry'a gibi içinde yaşanılması çok zor olan soğuk iklim bölgelerinde yaşam mücadelesinin türler arası rekabetten ziyade türler arası dayanışma ile gerçekleştiğini göstermiştir. Gerçi bu fikir de yeni değildi ve daha 1869 yılında patolojik anatominin kurucusu addedilen Baron Carl von Rokitansky tarafından Viyana'daki Bilimler Akademisi'nde yaptığı bir konuşmada dile getirilmişti (bkz.: Rokitansky, C., 1869, Die Solidarität alles Thierlebens: Almanach der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften, 19. Jahrgang, ss. 185-220).

Darwinizm, daha ondokuzuncu yüzyılda da görüldüğü gibi, yeni türlerin nasıl ortaya çıktığını da çözmemişti. Bunu halleden, Hugo deVries'in mütasyon kuramıdır ki bu kuramın doğru olduğunu bugün çok hızlı evrim geçiren canlılar üzerinde yapılan deneylerde rahatlıkla gözleyebiliyoruz. Üstelik bazı konularda Lamarck'ın mekanizmasının bile işlediği, yani bireyin edindiği bazı karakterlerin, yavrusuna geçebildiği tespit edilmeye başlandı.

Görüldüğü gibi ve Sayın Bakan Nihat Bey'in de ima ettiği gibi bilimde fikirler çarpışır. Bu çarpışmada en önemli silah gözlemdir. Gözlemlerle çelişen varsayım elenir. Aynı canlılar âleminde olduğu gibi. Hatta bugün bilim felsefecileri artık bir evrimsel epistemolojiden, yani bilgi bilimden bahsetmektedirler. Bilim sürekli ilerler ve yanlışları eleyerek giderek daha çok süreç ve nesneyi açıklayabilir hale gelir.

Nihat Bey'in dediği gibi, dinde bunu yapmak mümkün değildir. Din iddialarını kontrol edemez. Mesela kâinatın ve canlıların oluşumu, dinin dediği gibi olmamıştır. Bunu, yani kutsal kitaplarda söylenenlerin doğru olmadığını, jeoloji ispat etmiştir. Ama din ilk iddiasından vazgeçme, yani kendini yenileme mekanizmasına sahip olmadığı için bu yanlışla saplanıp kalmak mecburiyetindedir, zira aksi takdirde, tanrı kelâmı kabul ettiği metinleri değiştirmeye zorlanacaktır ki, bu da tanrının güvenilirliğini (veracitas dei) sorgulamak olur. Din bunu kabul edemez.

İşte bu dogmatik karakterinden ötürü din, yaşama ve dolayısıyla yaşama bir hazırlık demek olan eğitime temel alınamaz. Nihat Bey diyor ki, tanrının varlığının doğruluğunu ya da yanlışlığını kontrol edemeyiz.

Doğruluğu ya da yanlışlığı kontrol edilemeyen bir şeyi o zaman neye güvenerek eğitimin içine alacağız? Nihat Bey diyebilir ki, dinin kaynakları kutsal kitaplardır. İyi de onlara kendisi güvenebilir; güvenmeyenleri nasıl tatmin edecektir? Her okuduğunu kontrol etmek isteyen, gözlem ve mantık süzgecinden geçirmek isteyen modern bir insan, kendisine bir inancın empoze edilmesini kabul etmez. Bunda ısrarcı olunması halinde, akılcı tartışma dışına taşılacağı için hır çıkar, toplum zedelenir.

İşte bu nedenle her şüpheyeye hep açık olan bilim akılcı bir temele sahiptir; bunu reddeden din değildir.

Biri toplumun malı olabilir, diğeri ise tamamen bireysel olmak zorundadır, zira tartışılmaz. Tartışmaya açık olmayan her şey bireysel kalmaya mahkûmdur. Nihat Bey'in dinin kontrol edilemeyen bir öğreti olduğunu söylemesi, yani onun büyüden, hurafeden, mitolojiden, masaldan farklı bir şey olmadığını beyan etmesi son derece yararlı olmuştur. Umarım bunun gereklerini yerine getirir.

-- eHaberci --